

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Bureau Europa

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postadres

Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 3 september 2010

Betreft Beantwoording vragen n.a.v. schriftelijk overleg informele Energieraad
6/7 september te Brussel

Ons kenmerk

A/BE / 10129620

Bijlage(n)

1

Hierbij doe ik u de antwoorden toekomen op schriftelijke vragen die vanuit uw Kamer zijn gesteld naar aanleiding van het verslag van de VTE-Raad (Energie) van 31 mei 2010 in Brussel en de geannoteerde agenda van de informele Energieraad van 6/7 september a.s. te Brussel.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven
Minister van Economische Zaken

BIJLAGE

Consumentvriendelijker maken van energiebeleid

De leden van de PvdA-fractie vragen of consumentvriendelijker maken van het energiebeleid in de vorm van meer consumentenbescherming gaat om (nadere) implementatie van het derde pakket energierichtlijnen of om nieuwe maatregelen, die de Europese Commissie nog moet uitwerken. Voorts vragen zij welke toegevoegde waarde dit gaat hebben voor Nederland, dat al een zekere consumentenbescherming heeft. Daarnaast vragen zij in hoeverre de Nederlandse 'regeling afsluiting' een voorbeeld kan zijn voor de Europese Commissie.

Het Belgische voorzitterschap wil tijdens de informele Energieraad met lidstaten in algemene zin van gedachten wisselen over de manier waarop in het energiebeleid rekening wordt gehouden met consumenten. Het is immers voor een goed functionerende markt van wezenlijk belang dat consumenten adequaat worden beschermd. Het derde pakket voorziet in een aantal maatregelen op dit punt, maar het is van belang naar mogelijkheden te blijven zoeken om de energiemarkt op dit punt te versterken. Nederland beschikt op dit moment met de bepalingen in wet- en regelgeving, waaronder de regeling afsluiting, met de NMa en de Consumentenautoriteit, en met de website Consuwijzer.nl al over een breed instrumentarium om bescherming te bieden aan consumenten. Het kabinet zal de Nederlandse ervaringen met het bestaande instrumentarium inclusief het afsluitbeleid in de Raad naar voren brengen. Omgekeerd ben ik geïnteresseerd in de maatregelen die andere lidstaten hebben getroffen om consumenten te beschermen.

De leden van de SP-fractie vragen of in andere EU-lidstaten afsluitingsbeperkingen tijdens de winterperiodes bestaan, zoals in Nederland en verzoekt aan te geven of het kabinet het zinvol acht voor een verplichte definitie van seizoensafhankelijke consumentenbescherming te pleiten.

Naast een correcte implementatie en handhaving van het derde energiepakket, dienen overheden blijvend aandacht te geven aan de positie van consumenten op de energiemarkt. De informele Energieraad kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren door informatie uit te wisselen over de wijze waarop lidstaten omgaan met kwetsbare consumenten. Van Nederlandse zijde zullen onder andere ervaringen met het afsluitbeleid naar voren worden gebracht. Op dit moment is geen gedetailleerde informatie bekend over de wijze waarop andere lidstaten omgaan met afsluitbeperkingen in 'kwetsbare seizoenen'. In de informele Raad zal hiernaar worden geïnformeerd.

De leden van de D66-fractie willen weten hoe het bewustzijn van consumenten verschilt tussen de Europese lidstaten. Indien sprake is van grote verschillen verzoeken zij aan te geven of het kabinet bereid is om bij zijn Europese ambtgenoten de financiële voordelen van het faciliteren van overstappen door bewuste consumenten die in de Nederlandse energiemarkt geïdentificeerd zijn (in de Monitor Energiemarkt) onder de aandacht te brengen.

De mate waarin consumenten bereid zijn van leverancier te wisselen hangt samen met specifieke marktomstandigheden, zoals het aantal leveranciers dat op de markt actief is. Het switchpercentage in de lidstaten verschilt onderling sterk. Het Verenigd Koninkrijk, Zweden, Finland, Nederland, Ierland en Duitsland kennen een relatief hoog switchpercentage vergeleken met veel andere lidstaten. Ik zal in de informele Energieraad onder de aandacht brengen dat overstappen van leverancier voor consumenten financiële voordelen kan hebben en dat daarom een sterke positie van de consument bijdraagt aan het realiseren van een goed werkende energiemarkt.

De leden van de D66-fractie vragen hoe de verschillen tussen nationale definities van kwetsbare consumenten zich verhouden tot het integratieproces van de Europese energiemarkten. Daarnaast vragen deze leden of het kabinet kan aangeven of en zo ja, hoe de verstoringen die kunnen voortkomen uit dergelijke verschillen op langere termijn aangepakt moeten worden.

De richtlijnen, waaronder het derde energiepakket, leiden tot een verdergaande integratie van het Europese energiebeleid. Zo moeten lidstaten het begrip 'kwetsbare consument' in de wetgeving definiëren en waarborgen de bepalingen rond consumentenbescherming een adequaat en vergelijkbaar beschermingsniveau voor consumenten in de lidstaten. Met de implementatie van het derde pakket verwacht ik daarom dat eventuele verstoringen verder zullen afnemen.

Tegelijkertijd biedt het derde pakket de lidstaten de ruimte om de specifieke invulling van het beleid te implementeren binnen de nationale context, zoals bij het begrip kwetsbare consumenten. Wat voor de bescherming van consumenten noodzakelijk is, is immers sterk afhankelijk van de feitelijke en specifieke omstandigheden in de lidstaten. Van eventuele verschillen tussen de lidstaten zullen bedrijven naar mijn inschatting weinig last hebben omdat het bedienen van hun (potentiële) klanten immers één van hun kernactiviteiten is. Om de consumenten goed te kunnen bedienen, moeten zij zich vanuit hun dagelijkse werk al verdiepen in de feitelijke omstandigheden die in de betreffende lidstaat van belang zijn.

De leden van de D66-fractie vragen of en zo ja, op welke wijze de uitkomsten van het tweede 'Sitsen' Energy Forum' vorig najaar in Londen kunnen worden meegenomen.

Het Londen Forum biedt de mogelijkheid om consumenten een stem te geven richting de Europese Commissie en de gezamenlijke lidstaten. Betrokkenheid van consumenten bij het energiebeleid is essentieel voor het verkrijgen en behouden van draagvlak voor de ontwikkeling van energiemarkten. Het kabinet acht het Londen Forum daarom als een waardevolle mogelijkheid om met consumenten over consumentenbeleid te praten en vindt het belangrijk dat de inzichten die in het Londen Forum naar voren komen, worden meegenomen in de afwegingen en de afspraken die op Europees niveau worden gemaakt. Tijdens de informele Raad zal het belang van goede concurrentie en toegang van consumenten tot de energiemarkt worden onderstreept.

Energie-infrastructuurpakket

De leden van de PvdA-fractie vragen welke toegevoegde waarde moet worden verwacht van de mededeling van de Europese Commissie over de energie-infrastructuur. Voorts vragen zij of de cijfers waarover het European Network of Transmission System Operators beschikt, dezelfde zijn als die van de Nederlandse Mededingingsautoriteit/ Energiekamer. Daarnaast vragen zij naar de status van het werkdocument over infrastructuur.

Het energie-infrastructuurpakket is van belang voor de interne energiemarkt, de implementatie van de energie- en klimaatdoelstellingen en de Europese energievoorzieningszekerheid, door bijvoorbeeld voorstellen voor de verbetering van grensoverschrijdende verbindingen waardoor de interne markt beter kan functioneren en het bevorderen van milieu- en klimaatvriendelijke energietransmissie die past in de lange termijn energie-, klimaat- en milieudoelen van Europa.

De cijfers waarover het European Network of Transmission System Operators beschikt zijn voor wat betreft Nederland afkomstig van respectievelijk TenneT TSO (elektriciteit) en GTS (gas). De Nederlandse Mededingingsautoriteit/Energiekamer beschikt langs verschillende wegen ook over deze informatie. Enerzijds ontvangt zij deze informatie rechtstreeks van de landelijke netbeheerders, bijvoorbeeld via de Kwaliteit- en Capaciteitsdocumenten en anderzijds via het Europese samenwerkingsverband van energietoezichthouders dat de tien jaar ontwikkelingsplannen van het European Network of Transmission System Operators beoordeelt en van commentaar voorziet.

De precieze status van het Commissiedocument over de projecten uit het Strategic Energy Review II is op dit moment nog onduidelijk. Het gaat naar verwachting niet om een Mededeling. De Kamer zal na het verschijnen van het infrastructuurpakket uiteraard via de geëigende weg worden geïnformeerd over het kabinetsstandpunt waarbij voor zover mogelijk ook de bijbehorende documenten zullen worden meegenomen.

De leden van de CDA-fractie verzoeken om nadere toelichting over de mogelijke maatregelen die afgezien van het derde pakket nog genomen kunnen worden om investeringen in energie-infrastructuur te stimuleren.

Met de implementatie van het derde pakket worden belangrijke stappen gezet richting een verder geïntegreerde energiemarkt. De regulering op die markt moet voldoende prikkels bieden voor de gereguleerde marktpartijen om te investeren. Het is dan ook van belang dat dit op Europees niveau wordt gemonitord en wordt geborgd dat binnen de bestaande regulering die ruimte ook voldoende wordt geboden. Daarnaast kan worden gedacht aan het beter op elkaar afstemmen van nationale vergunningstrajecten om de aanleg van (grensoverschrijdende) energie-infrastructuur te bespoedigen.

De leden van de CDA-fractie vragen naar het verloop van de discussie en de standpunten van lidstaten over mogelijke Europese financiering en een Europees fonds voor de financiering van energie-infrastructuur.

Tijdens de informele Energieraad zal een eerste tour de table over dit onderwerp plaatsvinden. Lidstaten staan zeer wisselend tegenover dit fonds. In het verslag van de informele Energieraad zal nader op dit punt worden ingegaan.

De leden van de D66-fractie verzoeken aan te geven hoe de ontwikkeling van een eventuele grensoverschrijdende netconfiguratie op de Noordzee met offshore windenergie zich verhoudt tot de Nederlandse plannen voor windenergie en de bijbehorende infrastructuur (het stopcontact op zee). Daarnaast vragen deze leden of de eventuele aansluiting van bestaande en mogelijke netten en grensoverschrijdende verbindingen op het Nederlandse deel van de Noordzee, zoals ook een eventuele tweede interconnector kabel naar Noorwegen en de Cobra kabel naar Denemarken, wordt meegenomen in de Europese plannen tot 2020.

Zoals vermeld in de geannoteerde agenda van de informele Energieraad, betreft één van de onderdelen van het in november te verschijnen energie-infrastructuurpakket van de Europese Commissie een werkdocument waarin de zes prioritaire infrastructurele projecten uit het Strategic Energy Review II worden geëvalueerd. Hiertoe behoort onder andere een grensoverschrijdende netconfiguratie op de Noordzee, waarop de offshore windparken van de verschillende landen kunnen worden aangesloten.

Het is aan het volgende kabinet om de ambities voor offshore windenergie opnieuw vast te stellen, evenals de aanwijzing van windenergiegebieden op het Nederlandse deel van de Noordzee. In de keuze voor een specifieke netconfiguratie op zee zal rekening gehouden moeten worden met de overwegingen van de Europese Commissie en de andere in het 10 Noordzee Landen Offshore Grid Initiatief samenwerkende overheden alsook de door ENTSO-E aangegeven knelpunten in de Europese netinfrastructuur. Het is op dit moment

nog niet mogelijk om concrete uitspraken te doen over de wijze waarop een Nederlands Net op Zee in de toekomstige Europese netconfiguratie op de Noordzee zal worden ingepast. In het Ten Year Network Development Plan (TYNDP) van ENTSO-E zijn de bekende toekomstige interconnectielijnen opgenomen, zelfs wanneer zoals bij NorNed2 en COBRA de haalbaarheid thans nog in onderzoek is. Het ligt voor de hand dat in de infrastructuur plannen van de Europese Commissie voor 2020 bij dit TYNDP zal worden aangesloten.

De leden van de D66-fractie vragen of het document over smart grids, dat onderdeel vormt van het energieinfrastructuurpakket, naar de Kamer zal worden verzonden.

Ja. De Kamer zal na het verschijnen van het infrastructuurpakket via de geëigende weg worden geïnformeerd over het kabinetsstandpunt, waarbij ook de bijbehorende documenten zullen worden meegenomen.

De leden van de D66-fractie vragen of het kabinet de mening van deze leden deelt dat een grondige analyse van knelpunten in de energie-infrastructuur zich niet moet beperken tot de technische transportcapaciteit tussen de lidstaten, maar ook gekeken moet worden naar de koppeling van de hiervan gebruikmakende energiemarkten. Voorts vragen deze leden of het kabinet kan aangeven of dit soort knelpunten, zoals bij de koppeling van de Nederlandse en Duitse stroommarkten, ook aan de orde kunnen komen bij de Europese plannen voor de uitbreiding van de energie-infrastructuur.

Zoals de leden van de D66-fractie terecht stellen, gaat het bij het energie-infrastructuurpakket niet uitsluitend om een analyse van technische transportcapaciteit tussen lidstaten en de beperkingen die TSO's hierbij tegenkomen. Naast de beperkingen en knelpunten die liggen op het vlak van de eerder genoemde reguleringsvraagstukken en vergunningsprocedures is het efficiënt benutten van de reeds aanwezige infrastructuur eveneens van groot belang om grensoverschrijdende handel te faciliteren. Marktkoppeling zoals Nederland dat heeft met België en Frankrijk is hiervoor een belangrijk middel. Ik maak me binnen het Pentlateraal Forum dan ook hard om de marktkoppeling in Noordwest Europa eind dit jaar uit te breiden met Duitsland en ook met Scandinavië. Overigens is dit een verplichting uit het tweede energiepakket waarbij de Europese Commissie erop toeziet dat lidstaten dit invoeren. Nederland zal het belang van marktkoppeling in de voorliggende discussie van het infrastructuurpakket benadrukken.

De leden van de D66-fractie vragen of het kabinet de opvatting van deze leden deelt dat de plannen voor een Noordzeenet voor windenergie op termijn de mogelijkheid bieden om te voldoen aan de eisen van een grensoverschrijdend Europees belang en kostenefficiënte uitvoering zonder marktverstoring, al blijven onderzoek en onderbouwing nodig. Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord verzoeken de leden aan

te geven of het kabinet bereid is om met andere Noord-Europese lidstaten en Noorwegen in Europees verband te pleiten voor de verdere ontwikkeling van deze plannen.

De Nederlandse voornemens voor een Net op Zee zullen in eerste instantie gericht zijn op de inpassing van offshore windenergie en het oplossen van eventuele knelpunten in de interconnectiecapaciteit. Investerings in een verbeterde Europese netinfrastructuur zijn noodzakelijk voor de Europese energievoorzieningszekerheid, het bereiken van energie- en klimaatdoelen en de voltooiing van de interne energiemarkt. Om een gecoördineerde Europese benadering mogelijk te maken, dient de huidige regionale samenwerking wel te worden uitgebouwd, waarbij alle belanghebbenden op het terrein van duurzaam energiebeleid, netbeheer en marktregulering tijdig worden betrokken.

Daarnaast is het van belang dat regulering voldoende ruimte biedt voor gereguleerde marktpartijen om te investeren en is betere afstemming van de vergunningregimes in de lidstaten noodzakelijk. Europese financiering van energie-infrastructuur is alleen opportuun indien de markt de noodzakelijke investeringen niet (alleen) kan doen. Dergelijke investeringen dienen voorts alleen te worden gedaan indien zij kostenefficiënt kunnen worden uitgevoerd en niet marktversturend werken. Om te identificeren op welke wijze een Nederlands Net op Zee het beste kan inpassen in een Europese configuratie voor een grensoverschrijdend Noordzeenet, acht het kabinet onderzoek en een nadere onderbouwing noodzakelijk.

Energie-efficiëntie

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom het kabinet twijfelt aan de verwachting van de Europese Commissie, dat de doelstelling van 20 procent niet gehaald gaat worden en waarom het niet halen van de doelstelling een noodzakelijke randvoorwaarde zou moeten zijn voor additionele maatregelen.

Het kabinet heeft in haar positie niet zozeer haar twijfel willen uitspreken over de verwachting van de Commissie dat het besparingsdoel van 20% niet wordt gehaald, als wel tot uitdrukking willen brengen graag meer informatie hierover van de Commissie te willen ontvangen. Het is van belang om eerst inzicht te hebben in de oorzaken van het niet halen van de doelstelling. Daardoor kunnen indien nodig effectieve en efficiënte maatregelen worden voorgesteld om de doelstelling alsnog te behalen. Het is ook van belang inzicht te hebben in de effecten van de drie onlangs herziene richtlijnen: de ecodesignrichtlijn, de richtlijn energielabelling en de richtlijn energieprestatie van gebouwen. Deze herziene richtlijnen zullen naar verwachting een aanzienlijke bijdrage leveren aan energiebesparing in Europa.

Uit de evaluatie van Schoon en Zuinig, zoals op 28 april aan uw Kamer toegestuurd, blijkt dat Nederland haar nationale doelstelling om in de periode 2011-2020 per jaar gemiddeld 2% energie te besparen naar verwachting niet zal gaan halen. Mijn collega van VROM heeft een lijst met mogelijke additionele maatregelen voorgesteld om de Nederlandse doelstelling binnen bereik te brengen. De beslissing over het nemen van additionele maatregelen is door uw Kamer controversieel verklaard. Daardoor zal de regering op dit moment geen additionele maatregelen treffen noch voorstellen in Brussel.

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de verhouding tussen de mededeling over de Europese interne (energie)markt zich en het Actieplan voor energie-efficiëntie, alsmede de mededeling over energie-infrastructuur.

Deze documenten hebben, evenals de Europese energiestrategie 2011-2020, belangrijke raakvlakken. Zo is energie-infrastructuur van groot belang voor een goed functionerende energiemarkt en vormt het een hoeksteen van de Europese energiestrategie die de Commissie naar verwachting nog dit jaar zal presenteren. Coherentie tussen deze documenten is derhalve essentieel. Tegelijkertijd betreffen het elk afzonderlijke onderwerpen die een eigen, specifieke aanpak vereisen.

De leden van de PvdA-fractie verzoeken om aan te geven of er een systeem van handelscertificaten voor hernieuwbare energie zou moeten komen. Voorts vragen zij of er plannen zijn om de herkomst van brandstoffen ("bloedkolen", enzovoort) te certificeren, en zo nee, waarom niet.

Onder de nieuwe richtlijn duurzame energie 2009/28/EC zijn lidstaten verplicht om een systeem te hanteren voor het registreren van de productie van duurzame elektriciteit. In Nederland is een dergelijk systeem een paar jaren geleden uitgewerkt door middel van de ministeriële regeling "garanties van oorsprong voor duurzame elektriciteit" (GvO). Nederland moet enkel op een paar detailonderdelen aanpassingen doen om de wetgeving in overeenstemming te brengen met deze nieuwe richtlijn. CertiQ, een dochter van de landelijk netbeheerder TenneT is de beheerder en uitvoerder van het Nederlandse systeem van GvO's. Zij onderhoudt via de Association of Issuing Bodies (AIB) nauwe contacten met zusterorganisaties in de EU. Energiebedrijven zijn verplicht om eenmaal per jaar een stroometiket te verstrekken waarmee eindafnemers worden geïnformeerd over de herkomst van geleverde (duurzame) stroom (Regeling afnemers en monitoring Elektriciteitswet 1998 en Gaswet). Het systeem van de GvO's wordt gebruikt om in dit etiket aan te geven welk aandeel van de geleverde stroom duurzaam is opgewekt.

Bij duurzame energie opgewekt met biomassa kan op de GvO aangegeven worden of de gebruikte biomassa ook aan mogelijke duurzaamheidscriteria voldoet. Voor vloeibare biomassa gelden vanaf 2011 verplicht Europees vastgestelde duurzaamheidscriteria. Voor vaste biomassa die wordt gebruikt voor de productie van elektriciteit en warmte gelden geen verplichte duurzaamheidscriteria. Op de

GvO's kan ook worden aangegeven of aan vrijwillige duurzaamheidscriteria wordt voldaan.

Er is geen certificering van de herkomst van fossiele brandstoffen die bestemd zijn voor het opwekken van elektriciteit. In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen kunnen belanghebbenden over deze herkomst informatie vragen van de betreffende energiebedrijven. Ik zal de Kamer op een later tijdstip informeren over maatschappelijk verantwoord ondernemen en de verantwoordelijkheden die bedrijven ter zake hebben.

De leden van de CDA-fractie vragen naar de opvattingen van andere lidstaten over nader onderzoek naar de Europese besparingsdoelstelling alvorens aanvullende Europese regelgeving te formuleren. Daarnaast vragen deze leden of het kabinet aanwijzingen heeft dat de doelstelling wel wordt gehaald en aan welke aanvullende regelgeving moet worden gedacht.

Het is op dit moment nog onduidelijk hoe de EU-lidstaten staan tegenover dit onderzoek. Uit de monitor Schoon en Zuinig, zoals in april aan uw Kamer is toegezonden, blijkt dat Nederland haar nationale doelstelling om in de periode 2011-2020 per jaar gemiddeld 2% energie te besparen naar verwachting niet zal halen. Het is op dit moment onbekend wat de situatie in de overige EU-lidstaten op dit gebied is.

Van diverse lidstaten is bekend dat zij kritisch staan tegenover additionele maatregelen, zoals een juridisch bindende besparingsdoelstelling. Hierbij wordt onder andere gewezen op de effectiviteit van de besparingsdoelstelling ten opzichte van bijvoorbeeld de doelstelling voor CO₂-reductie, het moeilijk inzichtelijk en vergelijkbaar maken van de prestaties van de verschillende lidstaten en de investeringen die veel lidstaten al hebben gedaan op het terrein van energiebesparing welke zouden moeten meetellen voor de individuele doelstellingen. Daarnaast speelt subsidiariteit een rol bij de kritische houding.

Een van de maatregelen waarover wordt gedacht is een verplichte energieprestatie voor bestaande gebouwen. Voorts kunnen bijvoorbeeld Europese CO₂-emissie-eisen voor bestel- en vrachtauto's – in navolging op soortgelijke normen voor personenauto's – een belangrijke impuls geven aan energiebesparing en het beperken van CO₂-uitstoot.

De leden van de D66-fractie vragen het kabinet of onverkort wordt vastgehouden aan de door het kabinet geformuleerde doelstellingen voor energiebesparing tot 2020 en zo ja, of het kabinet bereid is dit in Europees verband uit te dragen.

De nationale doelstelling voor energiebesparing voor het jaar 2020 vloeit voort uit het programma Schoon en Zuinig, dat is opgesteld door het nu demissionaire kabinet. Of de doelstelling ook door een nieuw kabinet wordt omarmd, is aan het

nieuwe kabinet om te bepalen. Het treffen van additionele maatregelen om meer energie te besparen is door uw Kamer controversieel verklaard. Het is te vroeg om te stellen dat de nationale doelstelling buiten bereik komt door het tijdelijk opschorten van het besluit tot het nemen van nieuwe maatregelen. Om te bepalen of, en zo ja, welke aanvullende Europese maatregelen nodig zijn, is het nu dan ook nog te vroeg. Eerst is een analyse nodig waaruit blijkt of en zo ja waarom de Europese doelstelling niet wordt gehaald. Dan kan ook bepaald worden of en op welk gebied er aanvullend beleid nodig is. Bij eventuele additionele maatregelen is subsidiariteit een belangrijk aandachtspunt.

De leden van de D66-fractie vragen of het kabinet kan toezeggen om in Europees verband op gebieden, waar in Nederland de resultaten tegenvallen, in te zetten op een brede Europese inventarisatie van ervaringen en 'best practices'. Deze leden denken hierbij vooral aan energiebesparing in de gebouwde omgeving.

Nederland is voorstander van het uitwisselen van best practices en zal dit punt bepleiten, onder andere tijdens de informele Energieraad van 6/7 september. De inventarisatie van Europese best practices in de gebouwde omgeving is onderdeel van het innovatieprogramma energiebesparing gebouwde omgeving dat in opdracht van WWI wordt uitgevoerd. Ook neemt het Rijk deel aan verschillende ERANET-programma's. Doel van deze programma's is uitwisseling van kennis op het gebied van klimaat- en milieubeleid tussen lidstaten.

De leden van de D66-fractie vragen of het kabinet kan toezeggen de ervaringen over effectiviteit van bestaande convenanten aangaande energiebesparing aan de orde te stellen en de urgentie van aanvullend, effectief beleid aan te kaarten om zowel het benodigde tempo van energiebesparing als een gelijk speelveld voor Europese grootverbruikers van energie tussen nu en 2020 te realiseren. Voorts vragen deze leden of het kabinet kan toezeggen het potentieel voor energie-innovatie een belangrijke plaats te geven in de afweging van nieuwe voorstellen en dit ook in Europees verband te communiceren.

Nationale ervaringen van lidstaten worden in Europa regelmatig besproken, waarbij ook Nederland haar actuele ervaringen inbrengt. Het onderzoek van CE heeft echter betrekking op het Convenant Benchmarking dat inmiddels in oktober 2009 is vervangen door nieuwe afspraken. In het kabinetsprogramma Schoon en Zuinig was al aangekondigd dat het Convenant Benchmarking zou worden aangepast. De resultaten van het convenant, waarop CE zich nu baseert, waren toen ook al bekend. In oktober 2009 heeft dit geleid tot de Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie ETS ondernemingen (MJA-ETS), welke in sterke mate zijn afgeleid van de MJA die steeds, ook in het recente rapport van CE, als succesvol ervaren zijn.

Het onderzoek "Energie in vergunningverlening en handhaving" van de VROM Inspectie richt zich niet zozeer op de effectiviteit van de convenanten, maar juist

op handhaving bij niet-convenantsdeelnemers door gemeenten. In het kabinetsprogramma Schoon en Zuinig is het belang van een goede handhaving voor niet-convenantsdeelnemers opgenomen. Uit het onderzoek volgt dat de gemeenten nog onvoldoende invulling geven aan deze handhaving en worden aanbevelingen gedaan om dit te verbeteren.

Zoals in de geannoteerde agenda al aangeven heeft de Minister van VROM op 28 april 2010 de evaluatie van het werkprogramma Schoon en Zuinig aan de Tweede Kamer gestuurd. Daarin is aangegeven dat het huidige beleid niet voldoende is om het doel van jaarlijks gemiddeld twee procent energie-efficiency verbetering tussen 2011 en 2020 te realiseren. Naar aanleiding van die evaluatie zijn voorstellen gedaan voor aanvullende maatregelen. Deze voorstellen zijn door uw Kamer controversieel verklaard en zijn nog niet met uw Kamer besproken. Nederland zal in de informele Energieraad dan ook geen uitspraken doen over aanvullende energiebesparingsmaatregelen.

De leden van de D66-fractie vragen of het kabinet kan toezeggen het potentieel voor energie-innovatie een belangrijke plaats te geven in de afweging van nieuwe voorstellen en dit ook in Europees verband te communiceren.

Ja. De regering zal dit criterium ook bij de beoordeling van Europese voorstellen mee laten wegen en zal dit in Europees verband aan de orde brengen.

Energiemarkt en het derde pakket energierichtlijnen

De leden van de CDA-fractie verzoeken aan te geven hoe een recente uitspraak van het College van Beroep - dat bepaalde dat de NMa bij de tarieven voor gastransport ten onrechte een beleidsregel van het kabinet heeft meegenomen die leidde tot hogere tarieven – zich verhoudt tot het derde pakket en in het bijzonder tot de bepalingen met betrekking tot de onafhankelijkheid van de Nederlandse Mededingingsautoriteit. Daarbij wordt tevens gevraagd of een dergelijke beleidsregel na implementatie van het derde pakket nog denkbaar is.

In de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 29 juni 2010 (LNJ BM9470) is geoordeeld dat de beleidsregel inzake tarieven voor het gastransport inbreuk maakte op de zelfstandige en onafhankelijke oordeelsvorming van de NMa.

In het derde pakket staan nieuwe bepalingen die zien op het waarborgen van de onafhankelijkheid van de nationale toezichthouders. Van belang is dat toezichthouders volgens de derde richtlijnen geen directe instructies mogen verlangen of ontvangen bij de uitvoering van hun taken. Het gaat hier om instructies die op een specifieke, individuele zaak betrekking hebben. In het

wetsvoorstel ter implementatie van het derde pakket zal worden vastgelegd dat de Minister dergelijke instructies niet geeft.

Indien de wens bestaat een beleidsregel uit te vaardigen, zullen daarbij uiteraard de grenzen die de richtlijn stelt aan de onafhankelijkheid van toezichthouders in acht genomen worden. Daarbij zal ook rekening gehouden worden met genoemde uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Deze uitspraak noch de regels van het derde pakket doen echter af aan de mogelijkheid om ook via beleidsregels kaders te stellen betreffende de belangen die de NMa moet meewegen bij de uitvoering van haar energieregulerings taken. Zodoende behoudt de rijksoverheid de instrumenten om het energiebeleid vorm te geven en daarbij ondermeer belangen op het terrein van betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid in het oog te houden.

De leden van de D66-fractie vragen of het kabinet de zorgen over mogelijk divergerende Europese initiatieven op het vlak van regulering van groothandelsmarkten voor energie deelt en of het kabinet bereid is om zijn pleidooi voor de ontwikkeling van een Europees reguleringskader voor groothandelsmarkten te ondersteunen in Europees verband. In dit kader vragen deze leden tevens aan te geven of het kabinet een rol ziet voor de samenwerking tussen energieregulators ACER.

De heer Monti stelt in zijn rapport dat Europese regelgeving voor groothandelsmarkten voor energie noodzakelijk is om een transparante prijszetting te waarborgen. Nederland acht een transparante markt waarin marktpartijen en toezichthouders kunnen beschikken over betrouwbare prijsinformatie van groot belang voor een goed werkende internationale energiemarkt. In dit kader is de Europese Commissie voornemens om dit najaar met een analyse en voorstel te komen om transparantievereisten voor groothandelsmarkten aan te scherpen en de mogelijkheden voor toezichthouders om handel te monitoren te vergroten. ACER kan hierbij een coördinerende rol krijgen. Belangrijk hierbij is dat er een juiste balans wordt gevonden tussen de mate van transparantie en hoeveelheid extra administratieve lasten die hier tegenover staan. Nederland ziet de analyse en de mogelijke voorstellen met belangstelling tegemoet en zal de Kamer informeren over de voorstellen.

Energie-strategie 2011-2020

De leden van de CDA-fractie vragen welke lidstaten het belang van nucleaire technologie in de toekomstige energiemix bepleitten tijdens de VTE-Raad energie van 31 mei en hoe het kabinet zich opstelt in dit gesprek.

Dit betreft een beperkt aantal landen, waaronder Frankrijk. Nederland heeft zich over nucleaire technologie niet uitgesproken tijdens de Raad.

De leden van de CDA-fractie verzoeken te bevestigen dat de emissiereductiedoelstelling 20 procent betreft, tenzij in breder internationaal verband stevige afspraken gemaakt worden over CO₂-reductie.

De EU heeft zich gecommitteerd aan een emissiereductiedoelstelling van 20% in 2020, met een ophoging tot 30% in de context van een internationaal akkoord met vergelijkbare bijdragen van andere ontwikkelde landen en adequate inspanningen van geavanceerde ontwikkelingslanden.

Verordening leveringszekerheid aardgas

De leden van de SP-fractie vragen wat de definitie van beschermde klanten is volgens het kabinet. Daarnaast verzoeken zij aan te geven of onder de lidstaten consensus bestaat over welke afnemers binnen de definitie van beschermde klanten vallen en of een definitie van beschermde klanten in de verordening zal worden verankerd.

Geconstateerd moet worden dat de verordening geen eenduidige definitie van beschermde afnemers biedt, maar lidstaten op dit punt een aantal vrijheden laat. Wel is duidelijk dat in ieder geval huishoudens, voor zover aangesloten op een gasdistributienet, onder de definitie vallen. De vrijheden gelden, binnen zekere grenzen, t.a.v. kleine- en middelgrote ondernemingen en nader te bepalen essentiële sociale diensten. Daarnaast biedt de verordening de mogelijkheid om ook stadsverwarmingsinstallaties tot de groep van beschermde afnemers te rekenen voor zover zij verwarming leveren aan de hiervoor genoemde afnemers en op voorwaarde dat deze installaties niet kunnen worden omgeschakeld op andere brandstoffen.

Nederland streeft er naar om bij de concrete invulling zo veel mogelijk aan te sluiten bij de huidige definitie van kleinverbruikers omdat deze groep van afnemers niet eigenstandig kan en mag handelen op de gasmarkt.

Affakkelen productiegassen

De leden van de SP-fractie vragen om de voortgang die de Commissie maakt met het vinden van een oplossing voor de problematiek rond het affakkelen van productiegassen.

Commissaris Oettinger is in juli 2010 schriftelijk verzocht om informatie over volgende stappen van de Commissie in dit kader. De Commissie heeft tot op heden evenwel niet op deze brief gereageerd. Nadat de gevraagde informatie is ontvangen zal u in het verslag van een volgende VTE-Raad worden geïnformeerd.